

Джерело: Письменний В.В. Проблеми розвитку місцевої фінансової політики в Україні // Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації: зб. тез доповідей Десятої Ювілейної міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, 21–23 лют. 2013 р., м. Тернопіль. – Ч. 2. – Тернопіль: Економічна думка, 2013. – С. 137–138.

Письменний Віталій

Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

На першопочатковому етапі українського державотворення місцева фінансова політика формувалась в умовах економічної нестабільності, що позначилось на низькій ефективності її реалізації місцевими органами виконавчої влади й органами місцевого самоврядування. З одного боку, невирішеними були питання витрачання бюджетних коштів на підтримання суспільного добробуту, а з іншого – об'єктивним був процес втрати одних дохідних джерел й, у зв'язку з цим, пошук альтернативних ресурсів, які відповідали б тогочасній системі господарювання. Крім того, серед несприятливих факторів, що вплинули на даний сегмент політики, стали високий рівень тінізації економіки, мала платіжна дисципліна, посилення інфляційних процесів.

Наприкінці 1990-их років місцева фінансова політика в основному спрямовувалась на вирішення питань економічного розвитку територій. Зокрема, актуальними у той час були проблеми забезпечення щорічного темпу зростання валового регіонального продукту, підвищення інвестиційної привабливості регіонів, розширення дохідної частини місцевих бюджетів, збільшення видатків на фінансування тих чи інших галузей економіки. Зважаючи на те, що система місцевих фінансів в Україні підтримувала витратний характер, приведення бюджетних видатків у відповідність до потреб суб'єктів економічних відносин стало одним з основних напрямів політики, яку провадили місцеві органи виконавчої влади й органи місцевого самоврядування у фінансовій сфері.

Головна особливість місцевої фінансової політики на сучасному етапі розвитку демократичних перетворень – спрямованість на ліквідацію наслідків глобальної економічної кризи, а не попередження негативних моментів розвитку вітчизняної економіки та соціальних відносин. Тобто в її основі відсутні превентивні заходи щодо унеможливлення зниження підприємницької активності, збільшення кількості безробітних, зменшення рівня доходів громадян, зростання рівня цін. Натомість даний сегмент політики має бути націлений на формування такої фінансової спроможності територій, яка створила б реальні

можливості розвитку соціальної держави, подолання економічних диспропорцій, пристосування до світових умов господарювання.

Разом з тим місцева фінансова політика не може активно розвиватися, якщо дотепер залишаються не розмежованими сфери відповідальності між двома інститутами влади, як-от місцевими органами виконавчої влади й органами місцевого самоврядування. Основні причини, що обмежують їх повноваження, заводяться до суперечності положень законодавства, нераціональності системи організації органів виконавчої влади на загальнодержавному і місцевому рівнях, малі можливості горизонтальної координації їх діяльності, залежність органів місцевого самоврядування від рішень місцевих органів виконавчої влади у фінансових питаннях, неефективність системи державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

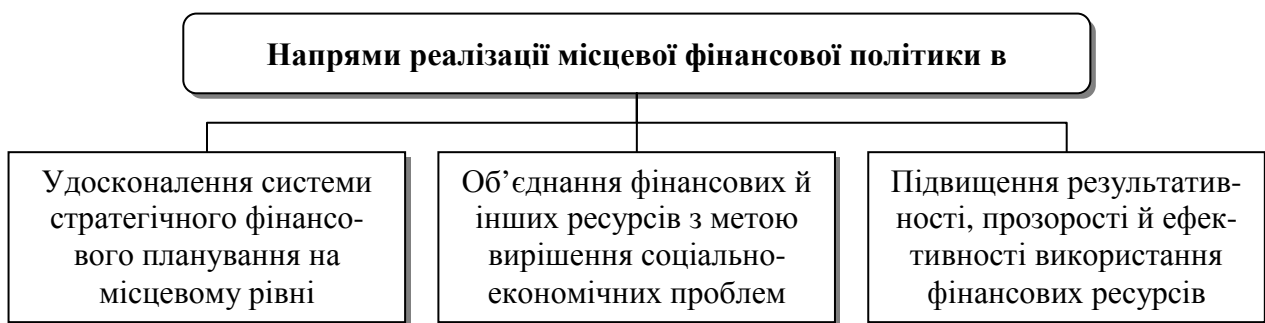

Рис. 1. Напрями реалізації місцевої фінансової політики в Україні

У даному контексті основними напрямками реалізації місцевої фінансової політики є: удосконалення системи стратегічного фінансового планування з тим, аби вона ґрунтувалася на об'єктивних критеріях; стимулювання органів місцевого самоврядування до об'єднання на договірних засадах фінансових й інших ресурсів для вирішення місцевих, регіональних і міжрегіональних проблем; підвищення результативності використання ресурсів за рахунок їх концентрації на виконанні пріоритетних програм соціально-економічного розвитку територій. Іншими словами, в Україні необхідно виробити цілеспрямовану фінансову політику, яка б за допомогою відповідних інструментів зменшила навантаження на економіку, мала яскраво виражене соціальне спрямування.

Реалізація даних заходів дасть змогу посилити взаємодію місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування у фінансових питаннях, ув'язати між собою фінансову політику за регіональною та галузевою ознаками, узгодити бюджетні програми із пріоритетами суспільного розвитку, забезпечити першочергову реалізацію даних програм в соціально-економічній сфері, не допустити прийняття необґрунтованих політичних рішень, які не підкріплені достатніми ресурсами, підвищити ефективність контролю за дотриманням принципу результативності використання бюджетних коштів. На практиці це можна

досягнути тільки за умов глобального зсуву влади, що сприятиме впливу місцевої фінансової політики на державотворчі процеси в регіонах.

Література:

1) Указ Президента України «Про Концепцію державної регіональної політики» від 25 травня 2001 р. № 341/2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/341/2001>. – Назва з екрана.